

Speerpunten en inhoudsopgave notitie MfN voor AO vaste commissie Justitie en Veiligheid d.d. 23 maart 2022 (inmiddels uitgesteld)

1. Redenen om toepassing van mediation te stimuleren: **blz. 3**
 - a. mediation maakt meer en andere manieren van conflictoplossing mogelijk
 - b. mediation leidt tot effectieve, duurzame, door partijen zelf gevonden oplossingen van een conflict
 - c. door mediation te stimuleren wordt niet ieder conflict automatisch in een juridische vorm gegoten - juridische kaders versus genoegdoening (achterliggende belangen)
 - d. hetgeen ook de rechtspraak en het gerechtelijk apparaat ontlast
2. Nieuwe regeling behoort gericht te zijn op het bevorderen van mediation. Dat was het conceptwetsvoorstel dat informeel werd voorgelegd niet. Hierover bestond in het gehele veld van ketenpartners geen verdeeldheid. **blz. 4**
3. Korte beschrijving van de procedure en de historie van de wetgeving **blz. 4**
4. Benoeming van het belang, nut en noodzaak van een kwaliteitsregister **blz. 4**
 - a. mediation gaat een steeds grotere rol gaan spelen als op zichzelf staande vorm van conflictoplossing, en ook waar deze naast, binnen of in de plaats van rechtspraak plaatsvindt, wil men ervan verzekerd zijn dat er professioneel met de belangen van de burger wordt om gegaan,
 - b. hetgeen (permanente) opleiding, ervaring, expertise van de professional vraagt,
 - c. met een systeem dat de kwaliteit van de professional bewaakt
5. Dat klemt temeer waar mediation in de aanloop naar een mogelijke gang naar de rechter steeds meer plek krijgt: in pilots, bij stelselherziening, in rechtshulppakketten, etc. **blz. 5**
6. Een goed kwaliteitsregister is te herkennen aan: **blz. 5**
 - a. hoogwaardige toetredingseisen
 - b. hoogwaardige onderhoudseisen
 - c. onafhankelijke kwaliteitsbewaking, door
 - i. PE-punten
 - ii. intervisie
 - iii. peer-review
 - iv. onafhankelijk klacht en tuchtrecht
 - v. Verplichte praktijkvoering
 - d. inbreng van de professional, die nodig is om kwaliteit telkens up-to-date te houden
7. Noodzaak van slechts één, niet commercieel kwaliteitsregister: **blz. 7**
 - a. burgers en verwijzers (rechtspraak!) zijn ervan verzekerd dat de mediator die zij inschakelen van een en dezelfde hoge kwaliteit is, op kwaliteit van de beroepsgroep wordt niet afgedaan, iedere andere weg leidt tot wildgroei van zelfbenoemde “registers” met zelfbedacht “keurmerk”
 - b. er geldt een uniform kwaliteitsniveau
 - c. dat kwaliteitsregister bestaat reeds als privaat kwaliteitsregister, waar bij aangesloten kan en moet worden, omdat anders kapitaalvernietiging en kwaliteitsverlies het gevolg zijn
8. Het (in)voeren van meerdere registers heeft verstrekkende negatieve gevolgen: **blz. 7**
 - a. mediators zullen uit bedrijfseconomische motieven kiezen voor het goedkoopste, makkelijkste register met de minste eisen,
 - b. hetgeen leidt tot een *race to the bottom*
 - c. het publiek en de verwijzers zijn niet in staat om zelf de kwaliteit te beoordelen of te vergelijken en lopen t het risico bij een onvoldoende gekwalificeerde mediator terecht te komen
 - d. men ziet door de bomen het bos niet meer en weet dus ook niet waar men met de kwaliteit van de mediator aan toe is,
 - e. waardoor het animo voor mediation af neemt en aan het doel voorbij geschoten wordt

9. Het enkel treffen van een regeling voor gefinancierde mediation (toevoeging) betekent dat wie het zelf betalen kan/moet aan het toeval is overgeleverd met de kwaliteit van de mediator. Dat past niet bij het in het algemeen bevorderen van mediation, dat vraagt om een regeling voor alle burgers, ook de (meer) vermogende, ook het bedrijfsleven, ook het midden- en kleinbedrijf. Het doel is immers: betere conflictoplossing. **blz. 8**
10. Een goede oplossing ziet er als volgt uit: **blz. 9**
- a. een wet die mediation over de gehele linie bevordert
 - b. het aanwijzen van het oudste en kwalitatief hoogstaande, grootste *non profit* kwaliteitsregister als enig kwaliteitsregister voor mediators
11. De praktijk ziet er daarna als volgt uit: **blz. 9**
- a. er zijn (MfN) register mediators
 - b. er zijn niet-register mediators
 - c. de overheid maakt alleen gebruik van a
12. Ook dan is de situatie niet ideaal. Het beste zou zijn als er een wettelijke regeling van het beroep mediator komt met titelbescherming, omdat mediation in de stelselherziening een grotere plaats in de keten krijgt en omdat de markt hiermee verzekerd is van constante kwaliteit. **blz. 9**

Bijlagen bij notitie:

Bijlage 1.1: Aanbiedingsbrief 28 januari 2019 aanbevelingen MfN op wetsontwerp mediation

Bijlage 1.2: 28 januari 2019 document aanbevelingen wetsontwerp mediation MfN

Bijlage 2.1: Schriftelijke reactie informele consultatie MfN-bestuur 25 januari 2021

Bijlage 2.2: Notitie klacht en tuchtrecht bij reactie MfN-bestuur 25 januari 2021

Bijlage 3: 'Tuchtrecht en de kwaliteit van het professioneel handelen', een uitgave van SDU uitgevers Den Haag, ISBN: 9789012405348

Bijlage 4: artikel 'Klacht- en tuchtrecht voor mediators'

Bijlage 5: Voorstel ingrediënten AMVB mediationwet mei 2020 praatstuk MfN-ministerie

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid,

In uw algemeen overleg d.d. 23 maart a.s. zullen onder andere besproken worden de antwoorden op de vragen van uw commissie over het conceptwetsvoorstel inzake mediation - 29528-14, zoals gegeven in de Brief regering - minister voor Rechtsbescherming, S. Dekker – 14 december 2021.

De Mediatorsfederatie Nederland (MfN) wil met deze notitie graag een bijdrage leveren aan de dialoog over dit onderwerp.

De MfN heeft in haar onafhankelijke kwaliteitsregister: het MfN-register, 2.700 mediators met een registratie staan¹. Circa een derde van de MfN-registermediators hebben op grond van hun beroepsregistratie in het MfN-register een inschrijving bij de Raad voor Rechtsbijstand. En kunnen op grond daarvan werkzaam zijn in de gefinancierde rechtsbijstand en daarnaast opteren voor de verwijzingsvoorziening mediation naast rechtspraak en de verwijzingen van het Juridisch Loket.

Zoals bekend heeft (voormalig demissionair) minister van Rechtsbescherming S. Dekker een conceptwetsvoorstel inzake mediation niet in consultatie gebracht, zakelijk weergegeven omdat er sprake zou zijn van verdeeldheid in het veld, aldus de voormalig minister. De MfN realiseert zich dat het voor u lastig kan zijn te discussiëren over een stuk waarvan de inhoud u niet bekend is. Om die reden proberen wij zo volledig mogelijk te zijn. Bij dit stuk wordt een inhoudsopgave gevoegd zodat u de kernpunten snel kunt vinden.

Het was niet het eerste wetsvoorstel inzake mediation dat uw Kamer niet gehaald heeft. Het is daarom goed de oorspronkelijke bedoeling van de wettelijke verankering van mediation in ogenschouw te nemen. Kort en goed is dat hoofddoel altijd geweest: de bevordering van mediation in Nederland en het bewerkstelligen van een evenwichtige samenhang tussen mediation en behandeling in rechte. Bevordering van mediation ziet op het stimuleren van deze vorm van conflictoplossing buiten het juridische kader (mediation aan de voorkant), maar ziet tevens op bevordering van mediation binnen het gerechtelijk kader en dus de inbedding van mediation in ons rechtssysteem (denk dan aan de geschiloplossing in het privaat-, bestuurs- en strafrecht en de implementatie en uitvoering daarvan).

1. Redenen om toepassing van mediation te stimuleren

De bevordering van mediation is gewenst omdat daarmee een andere effectieve wijze van conflictoplossing dan de klassieke gang naar de rechter wordt geboden. Doordat partijen onder begeleiding van een mediator eigen oplossingen voor hun probleem vinden, leidt mediation tot duurzame oplossingen van een conflict. Op deze manier behoeft niet ieder conflict automatisch in een juridische vorm gegoten te worden en wordt aan achterliggende belangen tegemoet gekomen op een wijze die binnen juridische kaders niet goed mogelijk is. Het herstel van verhoudingen en het herstel van de onderlinge communicatie is met mediation mogelijk. Hierdoor worden ook de rechtspraak en het gerechtelijk apparaat ontlast. Mediation heeft daarmee zowel voor de burger als voor de overheid naast dit alles een kostenbesparend effect, mede door de kortere doorlooptijden, de de-escalerende werking van deze op zichzelf staande vorm van conflictoplossing, alsmede de duurzaamheid van de oplossing.

¹ Een beroepsregistratie in het kwaliteitsregister van mediators in Nederland als praktiserend mediator (het MfN-register; een stichting) staat volledig los van lidmaatschappen van mediators van (beroeps)verenigingen en/of andere beroepsorganisaties. Een mediator kan naast een registratie in het register een lidmaatschap hebben bij diverse belangenverenigingen, maar dat hoeft niet. Het MfN-register (voorheen NMI) gaat sinds 30 jaren over het beleid en de kwaliteit van mediation en de mediators in Nederland.

2. Nieuwe regeling behoort gericht te zijn op het bevorderen van mediation

Vanwege genoemde redenen zou ieder wetsvoorstel inzake mediation als hoofdonderwerp voorstellen tot bevordering van mediation moeten bevatten, en dat deed het ingetrokken conceptwetsvoorstel niet. Over de inhoud die in een informele consultatie voorlag bestond in het veld en bij de ketenpartners geen verdeeldheid. Alle geraadpleegde organisaties waren van mening dat het concept op beoogde doelstellingen van de wettelijke verankering van mediation tekort schoot.

In de beantwoording van uw vragen zegt voormalig demissionair minister S. Dekker dat er ook zonder een wettelijke regeling wegen zijn om mediation te bevorderen. Daarvan blijkt echter in de praktijk slechts mondjesmaat. Door hier en daar een enkele pilot te starten, of op enkele niche-terreinen mediation mogelijk te maken, wordt het hogere doel mediation te stimuleren niet behaald. Zie ook de aantallen verwijzingen van het Juridisch Loket naar mediation maar ook de voorlichting van de Rijksoverheid over mediation en het door de overheid zelf betrachten van mediation in conflicten (het gesprek aangaan). Wij zijn al jaren hierover met het ministerie in gesprek. Zo heeft de MfN bijvoorbeeld ook een breed Stimuleringsplan ingediend in juni 2021, waar zij na een hoopgevend gesprek met JenV niet concreet nader op heeft mogen vernemen.

3. Korte historie van de wetgeving

Als bijlage treft u ter nadere informatie aan de brief van MfN aan minister Dekker d.d. 28 januari 2019 met het document Aanbevelingen voor de volgende versie van het Wetsontwerp Mediation. Nadat de wetsontwerpen van Van der Steur in 2014 en 2016 geen draagvlak hadden gevonden in het veld is door MfN een breed samengestelde werkgroep met deelnemers uit de advocatuur, de rechtspraak, de wetenschap en het mediatorsveld samengesteld, zodat er een document werd opgesteld voor de minister waarover in het veld consensus bestond. Dit zogenaamde aanbevelingen document beschreef de kaders waaraan een mediationwetgeving moest voldoen. Het veld heeft die kaders in het informele consultatieproces in 2021 onvoldoende terug gezien waardoor het draagvlak weg viel.

Bijlage 1.1: Aanbiedingsbrief 28 januari 2019 aanbevelingen MfN op wetsontwerp mediation

Bijlage 1.2: 28 januari 2019 document aanbevelingen wetsontwerp mediation MfN

4. Belang, nut en noodzaak van een kwaliteitsregister

Het grootste deel van het ingetrokken conceptwetsvoorstel in 2021 betrof beroepsregulering. De inhoud van de voorgestelde regeling was echter allesbehalve transparant. De belangrijkste elementen ontbraken in het conceptwetsvoorstel en werden vooruitgeschoven naar latere regeling bij AMvB zonder indicatie van de inhoud. Zo werd geen indicatie gegeven van te hanteren kwaliteitseisen. Er werd voorzien in een wettelijk register naast het reeds bestaande MfN-register, hetgeen onpraktisch is, een vorm van kapitaalvermietiging oplevert, en problemen geeft met betrekking tot het klacht- en tuchtrecht. Denk bijvoorbeeld aan de advocaat-mediator, die te maken zou krijgen met drie sets inschrijvingsvoorwaarden en gedragsregels, drie soorten klacht- en tuchtrecht, drie sets opleidings- en onderhoudseisen, alsmede met de daarmee gepaard gaande kosten. In het op te tuigen wettelijk register was nergens plaats ingeruimd voor de input van de beroepsgroep, terwijl de praktijk bij uitsteking van belang is om de beroepsuitoefening en de kwaliteit ervan *up to date* te houden. Tegelijkertijd voldeed het voorziene klacht- en tuchtrecht niet aan de eisen die daaraan gesteld mogen worden. Voor de bezwaren die MfN geformuleerd heeft verwijst zij graag naar de als bijlage 2 overgelegde brief d.d. 25 januari 2021 van MfN aan voormalig minister Dekker.

Bijlage 2.1: Schriftelijke reactie informele consultatie MfN-bestuur 25 januari 2021

Bijlage 2.2: Notitie klacht en tuchtrecht bij reactie MfN-bestuur 25 januari 2021

Het mede reguleren van het beroep en de kwaliteit hoeft op zich geen bezwaar te zijn, het opnieuw uitvinden van een (vierkant) wiel is dat wel. Het verdient aanbeveling om aan te sluiten bij wat er al is: mediation Nederland beschikt in het MfN-register over een gedegen kwaliteitsregister dat zich in de praktijk na inmiddels al bijna 30 jaren heeft bewezen.

5. Mediation krijgt in de aanloop naar een mogelijke gang naar de rechter steeds meer plek

De MfN onderschrijft dan ook het belang van een hoogwaardig kwaliteitsregister. Daar zijn tal van redenen voor te noemen, waarvan de volgende het belangrijkste zijn.

Mediation speelt een steeds grotere rol als op zichzelf staande vorm van conflictoplossing, niet alleen in de vrije markt maar óók waar deze naast, binnen of in de plaats van rechtspraak plaatsvindt. Dan is er behoefte aan de zekerheid dat er professioneel met de belangen van de burger wordt om gegaan en hoogstaande kwaliteit wordt geleverd. Verwijzers zoals de overheid en zeker de rechtspraak, willen ervan verzekerd zijn dat zaken die zij onder hun vlag naar mediation verwijzen door kwalitatief hoogstaande professionals worden begeleid. Dat vraagt van de mediators (permanente) opleiding, ervaring, en expertise. Daar hoort bij een onafhankelijk systeem dat de kwaliteit van die professional bij voortduring bewaakt. Dat is des te belangrijker omdat mediation in de aanloop naar een mogelijke gang naar de rechter steeds meer haar plaats in het overheidsdomein krijgt: in pilots, bij de stelselherziening, in de rechtshulppakketten, in de verwijzingsvoorziening van de rechtspraak (civiel en straf), van het openbaar ministerie (straf), in de vorm van mediation bij de overheid, et cetera. Maar ook in het private domein spelen zwaarwegende belangen een rol en is er behoefte aan constante kwaliteit van de mediator: in arbeidszaken, bij ziekte en re-integratie, in zakelijke mediation, in nalatenschapsmediation, et al.

6. Een goed kwaliteitsregister is te herkennen aan de volgende onderdelen

Een gedegen kwaliteitsregister houden en onderhouden is iets anders dan een lijst bijhouden van mediators, of een enkele databank van op enigerlei wijze van een certificaat voorziene mediators. Het MfN-register is een *non profit* register dat al sinds 1993 bestaat, waarin bijna drie decennia kennis en ervaring is samengebundeld, dat is opgebouwd voor en door mediators in samenspraak met de overheid² en dat een uitgebreid systeem van kwaliteitsbewaking kent. Bij de MfN zijn dagelijks ca. 80 functionarissen doende met die kwaliteitsbewaking.

De Universiteit Utrecht heeft destijds in opdracht van de MfN (destijds NMI) een certificeringsprocedure voor mediators ontwikkeld. Deze procedure is sinds 2003 ingevoerd waarbij het examen is gebaseerd op het beroepsprofiel en competentieprofiel van de MfN-registermediator en de vastgestelde body of knowledge. Vanuit het competentieprofiel zijn de eindtermen (uitgewerkt in toetstermen) vastgesteld waaraan de mediator moet voldoen. De examinering wordt uitgevoerd door een onafhankelijk Examenbureau dat ISO 9001 gecertificeerd is met de scope: de uitvoering en organisatie van kennis- en bekwaamheidstoetsen op basis van door derden aan te leveren toetsingscriteria. Het Examenbureau is erkend door de landelijke Stichting Examenkamer dat toeziet op de algemene beginselen van behoorlijk examineren. Het kwaliteitsregister van de MfN ziet toe op de uitvoering van de examinering door haar examencommissie met leden uit het onderwijs en de beroepspraktijk.

Een goed kwaliteitsregister bevat tenminste de volgende onderdelen. Het kent hoogwaardige toetredingseisen. Bij de MfN zijn dat de volgende:

² Op verzoek van het Ministerie van JenV is het MfN-register (destijds NMI) opgericht met het doel 1 centraal register voor mediators in Nederland.

- Het met goed gevolg afronden van een geaccrediteerde mediation basisopleiding die gevolgd moet zijn bij een door het MfN-register getoetst erkend opleidingsinstituut, aan welke opleiders eveneens eisen gesteld worden met betrekking tot aard, inhoud en omvang van de opleiding middels een kwaliteitsprotocol en vijfjaarlijkse audits.
- Een met goed gevolg afgelegd theorie-examen bij een onafhankelijk Examenbureau dat onder toezicht staat van de Examenkamer.
- Een met goed gevolg assessment bij een onafhankelijk Examenbureau dat onder toezicht staat van de Examenkamer.

Vervolgens dienen er onderhoudseisen te zijn. Bij de MfN zijn dat de volgende:

- Het behalen van een minimum aantal Permanente Educatie punten zowel op kennis- als op vaardigheid.
- Het behalen van een minimum aantal intervisie punten per jaar.
- Een deelname aan het kwaliteitsinstrument peer-review afgenomen door ervaren senior peer-reviewers die dit werk sedert 10 jaren doen.
- Een minimum aantal mediations per jaar, alleen praktiserende mediators kunnen in het MfN-register staan (verplichte praktijkvoering).

Ten slotte voorziet een goed kwaliteitsregister in klacht – en onafhankelijk tuchtrecht. De MfN is de enige mediatorsorganisatie die hierin daadwerkelijk voorziet.

MfN-registermediators dienen zich aan de gedragsregels voor mediators te houden en aan het Mediationreglement. De MfN heeft de gedragsregels voor mediators ontworpen en houdt deze *up to date*. Hetzelfde geldt voor het MfN-Mediationreglement waarin de procedurele waarborgen voor een kwalitatief behoorlijke mediation zijn neergelegd. Zowel de gedragsregels als het reglement zijn toonaangevend en leidend voor wat een behoorlijk mediator betaamt in Nederland.

Het MfN-register heeft een eigen klachtenprocedure. Indien daarbinnen geen voor de klager bevredigend resultaat behaald wordt, bestaat de mogelijkheid tot het indienen van een tuchtklacht. Deze wordt behandeld door de onafhankelijke Stichting Tuchtrechtspraak Mediators (STM), in eerste aanleg door de Tuchtcommissie en in tweede aanleg door het College van Beroep. De voorzitters van de Tuchtcommissie en het College van Beroep zijn ervaren senior rechters of raadsheren. De leden van de Tuchtcommissie en het College zijn op verschillende terreinen ervaren mediators en vormen een afspiegeling van het werkveld (waaronder ook mediators met een juridische en gedragswetenschappelijke achtergrond). De uitspraken van de Tuchtcommissie en van het College van Beroep worden gepubliceerd, waardoor deze kenbaar zijn voor het publiek, de verwijzers en de mediators. Publicatie geschiedt op www.mfn-tuchtrechtupdates.nl van Boom Juridisch.³ Aldus draagt de jurisprudentie bij aan de vakontwikkeling. Ter nadere onderbouwing van het belang van een gedegen, onafhankelijk tuchtrecht treft u bijgaand aan:

Bijlage 3: ‘Tuchtrecht en de kwaliteit van het professioneel handelen’⁴, een uitgave van SDU uitgevers Den Haag, ISBN: 9789012405348

Bijlage 4: artikel ‘Klacht- en tuchtrecht voor mediators’⁵

³ Boom juridisch heeft in opdracht van de NOvA en de MfN twee tuchtrecht-databanken ontwikkeld die als open access worden aangeboden. De databanken zijn te vinden op www.tuchtrecht-updates.nl en www.mfn-tuchtrechtupdates.nl.

⁴ Redactie: prof. dr. A. Franx, prof. mr. A.W. Jongbloed, prof. dr. F.H.M. Verbeeten
Auteurs: mr. ing. I.E. Boissevain, mr. dr. E.G.D. van Dongen, prof. dr. A. Franx, prof. mr. A.W. Jongbloed, prof. dr. F.H.M. Verbeeten

⁵ Auteurs: mr. A.P.L. Pinkster en mr. W.J. Kervers Tijdschrift Tuchtrecht, 18-02-2021, afl. 1

De input vanuit de praktijk is onontbeerlijk voor een goed kwaliteitsregister, de ontwikkelingen daarin voeden immers de te hanteren kwaliteitsnormen. De beroepsgroep weet als geen ander waar knelpunten liggen die om oplossing vragen, welke algemene norm als maatstaf dient te gelden en op welke wijze deze het beste gehandhaafd kan worden, alsmede hoe normoverschrijding aangevat moet worden. Voor advocaten, notarissen, accountants, voor nagenoeg iedere vrije beroepsgroep geldt dat een kwaliteitsregister door de beroepsgroep zelf wordt onderhouden. Voor mediators moet dit in beginsel niet anders zijn.

Dat neemt niet weg dat de MfN bereid is om in het kader van een wettelijke regeling mee te denken over een vorm van synergie tussen zelfregulering en overheidsondersteuning mits daarbij plaats is voor zeggenschap van de beroepsgroep (aansluiting bij de huidige mediation praktijk).

7. Noodzaak van slechts één, niet commercieel kwaliteitsregister

De MfN onderstreept het belang van het inrichten en onderhouden van slechts één register voor mediators. Daarmee wordt immers een uniform kwaliteitsniveau gecreëerd waarin burgers en verwijzers (rechtspraak, fiscus, semi-overheid) erop kunnen vertrouwen dat de mediators die zij inschakelen van een en dezelfde hoge kwaliteit zijn, en dat op kwaliteit van de beroepsgroep niet wordt afgedaan. Teneinde dit te garanderen dient dat ene register onafhankelijk en non-profit te zijn. Commerciële belangen mogen geen rol spelen, immers deze geven *bias* in de vaststelling en handhaving van kwaliteitsnormen. Een bedrijf streeft eo ipso naar winstmaximalisatie, de kern van de bedrijfsactiviteit is opbrengst genereren, al het andere is daaraan ondergeschikt omdat een bedrijf anders niet levensvatbaar is. Een uniform kwaliteitsniveau is niet alleen voor publiek en verwijzers van belang, maar ook voor de mediators, uit oogpunt van eerlijke concurrentie: zij moeten dan allemaal aan dezelfde voorwaarden voldoen, daarbij dezelfde kosten maken et cetera. Er is al decennia lang een goed privaat kwaliteitsregister, waar bij aangesloten kan en moet worden, het loslaten daarvan leidt tot kapitaalvernietiging en daarmee tot kwaliteitsverlies. Zie als voorbeeld ook andere beroepsgroepen. Er zijn wel (altijd tijdelijke) voorbeelden van verschillende registers voor een beroepsgroep maar dat heeft steeds geleid tot afbreuk aan het vertrouwen en de kwaliteitsstandaard van dat beroep.

8. (In)voeren van meerdere registers heeft verstrekkende negatieve gevolgen

Het in het leven roepen van meerdere registers bewijst publiek, verwijzers en mediators geen goede dienst, integendeel. Het leidt slechts tot versnippering en uiteindelijk tot kwaliteitsverlies. Het opdelen van een door de beroepsgroep gedragen vorm van kwaliteitsbewaking en het loslaten van een gelijke, hoogwaardige maatstaf opent de poort naar wildgroei. Eenieder die dat wenst kan zichzelf “register” noemen of zelfs “kwaliteitsregister”. Doordat de heldere eenduidige maatstaf wordt losgelaten kan eenieder, ook een commercieel bedrijf, eigen normen bedenken, toetredingsvoorwaarden stellen, en daar een certificaat aan verbinden. Het laat zich raden dat het bedrijf of de organisatie met de laagste toetredingseisen, de minste voorwaarden, het minste toezicht, de minste handhaving en de laagste onderhoudsvoorwaarden, de goedkoopste zal zijn. Het onderhouden van een hoogwaardig kwaliteitsregister kost immers wel wat. Al dan niet calculerende mediators kunnen geneigd zijn daar voor te kiezen, een bord op de deur te spijkeren “mediator” – het beroep is immers niet beschermd – en zich tegen een zelf gekozen tarief – dat evenmin gereguleerd is – op de markt te begeven. Bij gebrek aan deugdelijk klacht- en tuchtrecht is het publiek hiertegen onbeschermd. Een *race to the bottom* is het gevolg. Hiertegen helpt het niet om aan mediators die voor de overheid (rechtspraak) willen werken wél hoge kwaliteitseisen te stellen.

Het animo om gefinancierde mediations en verwijzingen van de rechtspraak of andere overheidsinstanties te begeleiden kan zomaar drastisch afnemen. Daarna zullen ook deze verwijzers zich noodgedwongen geconfronteerd zien met mediations van lagere kwaliteit, maar wel onder hun

vlag uitgevoerd. Het afbreukrisico neemt toe, waarmee een toenemend beroep op de rechtspraak gelijke tred zal houden.

Het publiek is niet in staat vóóraf zelf te beoordelen wat een kwalitatief goede mediator is. De burger is in beginsel geen *repeat player* en zal slechts een enkele ervaring met mediation hebben. Hij weet niet op welke punten en hoe hij een vergelijking zou moeten maken tussen verschillende mediators, en loopt het risico bij een onvoldoende gekwalificeerde mediator terecht te komen. Wanneer achteraf goedkoop duurkoop blijkt te zijn is het kwaad al geschied. Maar ook verwijzers en *repeat players* als arbodiensten en werkgevers zullen slechts met *trial en error* ervaring kunnen opdoen met de kwaliteit van door hen aangezochte mediators. Zij dienen allen te kunnen vertrouwen op één keurmerk dat een hoogwaardige kwaliteit garandeert.

Niemand is gebaat bij een woud aan keurmerken die appels, peren, knollen en citroenen certificeren. Vergelijk de wijze waarop de verschillende eco-keurmerken de consument in verwarring brengen, die door de bomen het bos niet meer ziet, ook na stevig googelen nog altijd niet precies weet welke keuze de beste is, of de hogere prijs ook een betere kwaliteit meebrengt, en wat hij nu exact zit te vergelijken. Er zijn zo'n 300 keurmerken en bedrijfslogo's voor duurzaamheid! En dat gaat alleen nog maar over boodschappen.

9. Niet alleen een regeling voor gefinancierde mediation (toevoeging)

En toch is dit precies de weg die (in elk geval) voormalig minister Dekker is ingeslagen, waarop tot op heden wordt voortgegaan. In opdracht van JenV stelt de Raad voor Rechtsbijstand (RvR) twee commissies in die de facto van de RvR de toegangspoort zullen maken voor alle beroepsorganisaties die voor hun mediators gefinancierde mediations wensen. Daargelaten de juridische (on)mogelijkheden, en daargelaten de mogelijke problemen waar dit de RvR voor zal stellen, moeten we dat om boven aangehaalde redenen niet willen. De RvR zal aan elke aanvragende organisatie slechts minimumeisen kunnen stellen. Immers: zou zij aan alle organisaties exact dezelfde eisen stellen dan kan er met één organisatie volstaan worden. Mediators zullen niet kiezen voor organisaties die hogere en duurdere eisen aan de kwaliteit stellen. Wat is dan het nut van meer registers, hoeveel wil men er hebben?

Mintens zo belangrijk: door alleen de gefinancierde mediation via de RvR te regelen, en het voor de rest ongeregeld te laten op “de markt” van bemiddeling en mediation, leg je de loper uit voor steeds nieuwe “registers” die, als hun mediators geen toevoegingen willen doen, allemaal hun eigen “keurmerk” kunnen verzinnen. Zolang het beroep “mediator” niet geregeld is, en zolang er geen eenduidige kwaliteitsregistratie is, blijft de burger min of meer aan het toeval overgeleverd.⁶ Dat is in feite nu ook het geval, en dat is wat een wettelijke regeling van mediation, met één register, beoogt te verbeteren. Niet alle partijen op de markt hebben voldoende kennis van zaken.

Als men alléén een regeling treft voor mediators-op-toevoeging (omdat men geen wetgeving light wil) dan zegt men eigenlijk: wie het zelf betalen kan zoekt het maar uit met de kwaliteit van de mediator, en men valt al héél gauw buiten de toevoegingsgrenzen. Dat past niet bij het in het algemeen willen bevorderen van mediation, dan moet het voor alle burgers goed geregeld zijn, ook voor de burger die nét niet meer voor toevoeging in aanmerking komt, en ook voor de meer bemiddelde burger. Het doel is immers een betere conflictoplossing.

Nog een bijzonder aandachtspunt is dat de overheid (middels de RvR) door uitvoering van bovengenoemd plan lijkt te verschuiven van uitvoerder van een wettelijke taak naar facilitator van marktpartijen. Zo is op de site van Rechtwijzer.nl van de RvR informatie te vinden voor de burger op de verschillende leefgebieden als bijvoorbeeld wonen, werk, uitkering, consumentenrecht maar ook

⁶ vgl. de “zorgcowboys”

over scheiden. Op die pagina⁷ wordt de burger verwezen naar een online aanbieder, in casu een commercieel bedrijf Uitelkaar.nl,⁸ waar de scheiding online geregeld kan worden.

Een wildgroei aan online aanbieders van dienstverlening is voor de kwaliteit van deze dienstverlening een zorg. Iets soortgelijks gebeurt wanneer de overheid bepaalt welke organisaties zij als aanbieder toelaat tot de gefinancierde mediation. Dat is geen taak van de overheid. Hier benadrukken we het kostenargument. Doublures leiden ook tot dubbele kosten en overheidsuitvoering zal sowieso kostenverhogend werken.

10. Een goede oplossing ziet er als volgt uit

Een goede oplossing, althans een goed begin zou zijn, om een wet of een wettelijke regeling te maken die mediation over de gehele linie bevordert, en daarbij het oudste en kwalitatief hoogstaande, grootste *non profit* kwaliteitsregister als enig kwaliteitsregister voor mediators aan te wijzen. Het MfN-register voldoet op de in dit stuk genoemde gronden aan (mogelijk) te stellen eisen van draagvlak, representativiteit, accountability, toezicht op naleving, et cetera.

Al eerder overhandigde de MfN een AMvB aan het ministerie met de randvoorwaarden gesteld aan een houder van een kwaliteitsregister van mediators.

De MfN stelt aan uw Kamer voor een gezamenlijke werkgroep van MfN en JenV in te stellen die het aanwijzen van het MfN-register als het kwaliteitsregister voor mediators in Nederland zal faciliteren, en daarbij mogelijke vormen van overheidsondersteuning betreft. Daarmee liggen normen en voorwaarden voor het gehele werkveld vast. Graag verzoekt zij uw Kamer de minister voor Rechtsbescherming daar om te verzoeken.

Bijlage 5: Voorstel ingrediënten AMVB mediationwet mei 2020 praatstuk MfN-ministerie

11. De praktijk ziet er daarna als volgt uit

De situatie zou er na implementering van het voorstel van de MfN als volgt uit zien. Er zijn (MfN)geregistreerde mediators, en er zijn niet geregistreerde mediators. De overheid maakt alleen gebruik van (MfN) geregistreerde mediators.

12. Ook dan is de situatie niet ideaal

De situatie is ook dan niet ideaal, het beste zou zijn als er een wettelijke regeling van het beroep mediator komt met titelbescherming (één register betekent ook één benaming voor de geregistreerd mediator). Omdat mediation in de stelselherziening een grotere plaats in de keten krijgt en omdat de markt hiermee verzekerd is van constante kwaliteit.

⁷ <https://rechtwijzer.nl/uit-elkaar/>

⁸ opvolger van Rechtwijzer *uitelkaar* ; bij Uitelkaar.nl worden alleen advocaat-mediators als professional geaccepteerd, geen MfN registermediators die alleen mediator zijn